

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház, I. emelet.

Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Lemberger Ármin.

Főmunkatárs: Schön Ödön.

Előfizetési árak

Egészévre 5 frt., félévre 2 frt 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Márczius idusza.

Jövel nemzetünk nagy ünnepe, Márczius szent napja! A te megváltó, a te felszabadító igéd lángra lobbantja szívünkben a hála és kegyelet faklyáját és elmerengve a dicső mult édes fájó emlékein lelkünk szemhatárán feltűnnek ama ragyogó nevű apostolok, kik szívük rajongó hevével, lelkük izzó meggyőződésével hirdették a feltámadás, a honzsabadítás fenséges evangéliumát! Jösz a tavaszodó évvel, ki magad is napfényes tavasza voltál a rabigában görnyedő eszmének, jösz a verőfényes kikelet rügybontó fuvalmával, ki magad is méhedben hordtad az ébredés, a tette serkentés láncztoró érzelmeit. — Suttogó szellemei a megújuló természetnek a ti titokzatos sejtelméitek zsongása tölti be a levegőt; tágulnak szorongó kapcsai mélyeségek mély álmának, új életre zendül a teremtés holt röge és virágdal fakad, kihajt és kisarjadzik az imént még sivár föld szívéből. Te szent korszak! a te áldott, örökké áldott nyomodon is virág fakadt az emberi keblekből, a szabadság, testvériség és egyenlőség hűbájos virága, a te jöttöd is szétörre rabbilincset, börtönlánczát a leigázott gondolatnak, és mint a bölcsesség istennője teljes fegyverzetben, úgy pattant ki a promethéuszi szikra, hogy felrázza az alvó lelkeket, hogy felverje tunya veszteglésükből a kishitűeket, a kételkedőket. Mint süvítő szélvihar zugott végig az országon és visszahangozták a haza szentelt bérczei. „A magyarok Istenére esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!” Egy kiáltásban, egy menydörgésben egybeforrt, egybeolvadt

a szívek mélyéből feltörő epekedés „verjük le a lakatot, mit sajtónkra, e szentségre istentelen kéz rakott”. Huszonnégy óra szűk keretébe beleszorítva egy évszázad sikereiben gazdag munkája! Nem vér ömölt ki ama remek tusán, nem durva erőszak, nem fegyveres harc szült fényes győzedelmet, pusztán az eszmék megragadó uralma, egyedül a lángba borult szívek szent tüze sodorta magával feltartóztatlanul a Landéer nyomdája előtt várakozó tömeget. Forradalom volt, de a felszabadult gondolat forradalma, a szárnyat öltött eszme vértelen tusája, mit a költő szavai szerint „fegyvertelen eszmék katonái” vívtak azzal a tüzzel, mely lelkükben égett, azzal az igéekkel, mit ajkuk hirdetett Isten és ember előtt. — És azért véste a magyar történet muzsája örökké kitörölhetlenül márványabláira e dicső nagy napot, mert a világosság szelleme legyőzte a sötétséget, mert diadalmas sugarai keresztültörték a komor vészfellegek kárpitjain és felvonult drága hazánk látóhatárán ama szebb és reményteljesebb kor színpompás szírványára, a mely után buzgó imádság epedezett százezrek ajakán és a mely meghozta számunkra a szabadság hajnalát. Azért marad örökké emlékezetes előttünk márczius tizenötödike, mert mint Abarány Emil mondja „ez a nap fele van erővel és szabadsággal, de nem jelent vért, erőszakot, lázadást; a szabadságnak, az emberi jogoknak és a nemzetben rejlő minden nemes erénynek hatalmasan szép nyitánya volt ez a nap; az európai eszmék, az idealizmus forradalma minden ellen, ami maradiság, törpeség, butaság, lelki és intézményes reakció volt Magyarországon.”

— Azon pillérek, melyeken az újjászületett Magyarország ma biztosan nyugszik, mint a gyermek a jóságos anya örökös karjaiban, azon szilárd talapat, melyen felemelkedik a virágzás és boldogulás régióiba, márczius iduszán lettek letéve abban a proklamációban, abban a 12 pontban, mely az emberiség legszentebb javainak kivívását foglalja magában. Márczius idusza adta meg az embernek az egyenlő jogot, a polgárnak a szabadságot, a nemzetnek a hazát, a magyarnak államot, a népnek testvériséget. Márczius idusza teremtette meg a sajtószabadságot, a felelős miniszteriumot Budapesten, a törvény előtti egyenlőséget vallási és polgári ügyekben, a nemzeti seereget, a viszonyos arányos megosztását a terheknek és jogoknak, az urbériség eltörlését stb. Amit a nemzet kívánt, ime beteljesült. És ha ma szeretett hazánk él, virul és gyarapodik, ha élvezi a békés fejlődés izes gyümölcseit, ha elfoglalta méltó helyét az európai népcsaládok tűzhelyénél és ha minden hű polgára serény kézzel munkálkodik e hon boldogulásának szövetségén, ezt márczius iduszának köszönheti, a midőn testet öltött a szívek rejtekében lakozó vágy „haladunk és boldogulunk kell nekünk is.”

Azért ápoljuk lelkes szeretettel Márczius tizenötödikének nemzeti ünneppé avatott emlékét hálás keblünk mélyében és járuljunk e napon kegyeletes szívvel a Mindenható zsámolya elé, hogy annyi bánat, annyi vész után felvonulni engedte hazánk egére az alkotmányos szabadság szertesugárzó napfényét. Maradjon szíveinkbe zárva Márczius idusza, a népszabad-

TÁRCZA.

A megrémült kereskedő.

Olaszból fordította: Dr. Dombi Márk.

Elt Ascóliban egy gazdag kereskedő, Simone Adamo, kinek nagy üzleti összeköttetései voltak az Abruzzok vidékén. Történt egyszer, hogy ama tájra ment adósságainak behajtása végett; s buzgón ösztökélte lovát, hogy még az est beállta előtt Aquila városába érjen. Azonban hatalmas zápor után egy patak partjához érkezett, melynek vize nagyon megdagadt, úgy hogy emberünk nem volt képes rajta átgázolni. Ilymódon egy szegényes paraszt kunyhóban kellett oltalmat keresnie, mely egy halmon állott, melynek lábánál vezetett el az út. Bekopogtatott tehát s szállást kért. Adtak neki. S mindjárt lobogó tüzet raktak s ő szárítani kezdte ruháit; tarisznyáját azonban, melyben szép összeg pénz volt, lába alatt tartotta. Az abruzzóiak különös viseletük, beszédmódjuk és durva darabos szokásaik miatt az első pillanatra veszekedő és gyanus színben tündek föl az idegen előtt. Simone figyelmesen szemlélte a család három férfi tagját s azon töprengött, hogy ha ezek megsejtenék az ő pénzét, bizonyosan megölnék és kirabolnák.

Elköltötte szegényes vacsoráját — egy kis kolbászt és kenyéret-s fekvőhely után tudakozódott. Az egyik férfiú intett, hogy kövesse. Elvezette őt a padlásra s ott egy piszkos, homályos zugot mutatott neki, s benne egy rozoga ágyat. Azután így szólt: Uram, nincs jobb szobánk, hogy fölajánlhatnók önnek. S ott hagyta. Simone körülnézett s nem látott egyebet, mint egy régi padot; ezt aztán az ágy mellé húzta, hogy rá rakja ruháját; tarisznyáját pedig az ágyban, feje alá rejtette el. Az ajtót befüről be akarta zárni; de az alig

állt sarkán s retesze sem volt. Ezen aztán nagyon elszomorodott s szentül hitte, hogy szerencsétlen sorsa rablók körme közé juttatta. Felsőhajtott s félénk természetű lévén egyik gondolat a másikat kergette agyában; de csak nem tudta kieszelni, hogy szabadulhatna ebből az ádáz veszedelemből. Végre azt gondolta, hogy legokosabban tesz, ha ruháitul fekszik le az ágyra s eloltja a méceset, hogy ne legyen alkalmuk a parasztnak följönni a padlásra; s egyszersmind erősen föltette magában, hogy nem fog elaludni. S úgy is eszeledett.

De nem telt bele két óra, hallja, hogy mozog az ajtó, s látja, hogy kinyílik. Rettegése fokozódott s csak úgy csurgott róla az izzadság. Szemeit félig lehunyva tartotta, mintha aludnék. S íme látja, hogy az említett három férfiú közül belép az egyik, a melyiknek ijesztő arca a legnagyobb gazemberre valott, ki csak valaha élt. Egyik kezében lámpát hozott, másikban egy jó hosszú és széles kést; ennek láttára Simone, ki a félelemtől már egészen oda volt, egy cseppet sem kételkedett s egész biztosan vette, hogy az abruzzói azért jött, hogy őt megölje. Lelkét tehát, áhitattal Istennek ajánlotta és nagy penitenciát fogadott arra az esetre, ha sikerül neki ép hőrel kimenekülni ebből a szörnyű veszedelemből.

E közben a paraszt a szoba közepére érkezett, letette a lámpát és a kést a padlóra, lehuzta lábáról a cipőt, jól felgyűrte inge ujját s újból kezébe vevén a kést, halkán s bizonytalan léptekkel az ágy felé közeledett. S mikor az ágy lábához ért, jobb térdével szép csöndesen fölmászott rá; s éppen készült, hogy a ballal is ugyan azt tegye, midőn Simone — szemtől-szembe látván magát a halállal — hirtelen elhatározással

könyörgésre fogta a dolgot. A nélkül, hogy tovább várakozott volna, egy pillanat alatt leugrott az ágyról s térdre hullva így kiáltott fel: „Ugyan, barátom, miért akarsz felvenni életemet? Mit vétettem én neked? Ha szükséged van arra a kis pénzre, mi nálam van, átadom a nélkül, hogy valami gonoszat kellene eszeledned velem.” Az abruzzói, ki bámulattól leszegezve hallá e siralmas jajveszekerést, így szólt: „Uram ön tévedésben van; nem azért jöttem én ide, hogy önnel valami bajt okozzak.” De hát miért jöttél oly halkán, válaszolt Simone, hogy észre sem vettek; s azzal a hosszú késsel? S miért másztál föl ágyamra? Amaz nevetve mondá: „Tudja meg tehát, hogy más idegenek is érkeztek hozzánk, ép úgy mint ön, a zivatartól kényszerítve; s most azért jöttem ezzel a késsel, hogy egy darabot levágjak abból a sonkából, a mely mint látja — feje fölött lóg alá a tetőről. Nincs más a háznál, mit vacsorára nekik adhatnánk. De félttem, hogy önt fölzavarom álmából, s ezért akartam így csöndesen ide lopózni. Simone fölemelven szeméit csakugyan ott látta a sonkát a tető egyik gerendájára akasztva, a mint a paraszt állítá. Erre aztán megvizsgálatodott s visszanyerővén bátorságát hevvel ölelte meg az abruzzóit, a ki, mihelyt levágta a darab sonkát, Isten hírével eltávozott.

Simone azonban, ámbár rettegése eloszlott, egész éjjel nem tudott többé aludni. S még napfölkelté előtt, látván hogy az ég kiderült, jó boraválót adott a parasztnak, megnyergeltette lovát s tarisznyájával együtt fölült rá és sarkantyuját az oldalába vágva a mily gyorsan csak tudott, távozott ama helyről.

ság felkent ünnepe és rebegjük el megindultan a költővel:

„S a hányszor eljön márcziusnak napja,
Megünnepeljük mindig e napot,
De szívből, nem divatból! Ünnepeljük
Mint a hívő a szent nagy szombatot.
E nap, mely a fültámadást jelenti,
Támaszsa föl mi hemünk a hitet,
Hogy élni fog örökké a szabadság,
Mely a tavasszal együtt született!”

Dr. Lemberger Ármin.

Tisztelgés Dr. Plósz Sándor igazságügyi miniszternél.

A bajai szabadelvűpárt 12 tagu küldöttsége Allaga Ottó, Csihás Ferencz, Bérczi Albert, Schön Antal, Dr. Hegedüs Aladár, Mikolics Ignác, Juhász István, Fölker Gusztáv, Koller Imre, Dr. Lemberger Ármin és Lukács Gyula, id. Szutrély Lipót vezetése alatt pénteken d. e. 10 órakor tisztelgett az igazságügyi palotában Dr. Plósz Sándor igazságügyi miniszternél, hogy újból felajánlja neki Baja város országgyűlési mandátumát. A küldöttség szónoka id. Szutrély Lipót, a szabadelvűpárt elnöke volt, ki lelkes beszédben tolmácsolta azon általános örömet, melyet szeretve tisztelt képviselőnknek igazságügyminiszterre történt kinevezetése országosra keltett. Ezen örömben hatványozott mértékben osztozik Baja város szabadelvű polgársága, ez a kis népcsalád, mely Ő Excellenciájában nemesak Magyarország igazságügyminiszterét, hanem egyuttal szeretettel körülvett országgy. képviselőjét is tiszteli. Kéri Ő Excellenciáját, hogy Baja városának szeretettel és tisztelettel felajánlott országgyűlési mandátumát elfogadni kegyeskedjék. — Az igazságügyminiszter válaszában köszönetét fejezi ki a személye iránt tanúsított bizalomért és kéri a küldöttséget, hogy tolmácsolják a választók előtt is az ő háláját, szívesen fogadja el Baja város országgyűlési mandátumát. Programja a régi, a 67-es alap változatlan fenntartása, a szabadelvű eszmék diadalra juttatása, a szabadelvű, zajtalan, hangszorgalmú haladás az egész vonalon. — Bocsánatot kér bajai választóitól, hogy bokros elfoglaltsága miatt újból be nem mutatkozhatik, de reméli, hogy ez nem fogja csökkenteni, bensőségét ama kapocsnak, mely közte és választói között fennáll.

A miniszter ezután a küldöttség mind-egyik tagjával szívélyesen kezet szorított és egyuttal meghívta őket egy barátságos vilás reggelire a „Continental Szállóba.” Az a szeretet, bizalom és ragaszkodás, mely Baja város szabadelvű pártját szeretett képviselőjéhez fűzi, szívélyes alakban nyilatkozott meg ezen az összejövetelen és kifejezést nyert azon meleg érzelmtől áthatott, nem hivatalos felköszöntőkben, melyek ez alkalommal elhangzottak. — Az igazságügyminiszter bajai választóira, Fölker Gusztáv főgymn. igazgató sikerült beszédben Dr. Plósz Sándorra, Szutrély Lipót szintén az igazságügyminiszterre, Lukács Gyula bankigazgató a miniszter családjára és a szabadelvűpárt érdemdús elnökére, id. Szutrély Lipótra ürtük poharukat. A küldöttség emelkedett hangulatban bucsuzott Ő Excellenciájától, biztosítsa őt, hogy diadalra fogja juttatni a szabadelvű eszmék fenn lobogtatott zászlaját.

Törvényhatósági közgyűlés.

1899. márczius 9.

Schmausz Endre főispán megnyitja a törvényhatósági bizottság közgyűlését, örömmel üdvözlő az újonnan választott tagokat és azon reményének ad kifejezést, hogy ezen bizottsági tagok is hathatósan támogatni fogják a város javára fordított munkálkodásában. Ezután kinevezi

Dr. Nicolaus Bölát és Dr. Lemberger Ármin, lapunk felelős szerkesztőjét tiszteletbeli ügyészekké.

Scherer Sándor az új bizottsági tagok nevében köszönetet mond a főispánnak a meleg üdvözlétért és igéri a maga és tagtársai nevében, hogy a megválasztásuk alkalmával nekik előlegezett bizalmat ki fogják érdemelni és felhasználja ezen alkalmat, hogy a választóknak e helyről is köszönetet mondjon.

Szabó Sámuel jegyző olvassa a polgármester jelentését a közigazgatás állapotáról, mely tudatja ama örömdetes hírt, hogy városunk országgyűlési képviselője dr. Plósz Sándor az újonnan megalakult miniszteriumban az igazságügyi tárczával bízott meg. Ugyszintén örömmel jelenti, hogy városunk volt főispánja Vojnits István a bárói rangot és a főrendiházi tagságot kapta. Indítványozza, hogy ugy Plósz, mint Vojnitsot a törvényhatósági bizottság feliratban üdvözölje. Fájdalommal hozta tudomására a törvényh. bizottságnak Barasics József tvh. biz. tagnak és th. ügyésznek valamint Müllender Tivadar tvh. állatorvosnak elhunytát. A közgyűlés jegyzőkönyvi kivonatban fejezi ki az elhunytak családjainak részvétét. Továbbá jelenti a polgármester, hogy a módosított szervezési szabályrendelet életbe lépett és hogy a törvényhatósági bizottság a megejtett új választásokból kiegészítve megalakult.

Szell Kálmán miniszterelnökké történt kinevezetése alkalmából a közgyűlés a miniszterelnökhöz üdvözlő feliratot intéz. Üdvözlő feliratban fejezi ki a közgyűlés háláját Perczel Deső volt belügyminiszternek, ugyszintén üdvözlő felirat küldetik Hegedüs Sándornak, ki a tvhatóságok a kereskedelmi miniszterium átvételéről értesíti.

Hevesmege átirata fölött a közgyűlés napirendre tér.

A belügyminiszterium leirata értelmében a városi magánkórház nyilvánosnak mondatik ki és január 1-től kezdve 70 kr. napidíj mellett vétetnek fel betegek. A költségvetés minden évben a törvényhatósághoz benyújtandó.

A belügyminiszterium jóváhagyta a törvényhatósági szervezési szabályrendeletet oly megjegyzéssel, hogy az kinyomatandó és öt példány a miniszteriumhoz felküldendő.*

A miniszter tapasztalta, hogy a pénztárak megvizsgálása több városnál nem hajtatott végre a fennálló rendelkezések értelmében eléggé szigoruan és utasítja a várost, hogy a pénztárak megvizsgálásáról szóló jegyzőkönyveket azok kelte után legkésőbb 8 napra hozza terjessze fel.

A miniszter elvben hozzájárul egy állami kertmunkás iskolának és szőlőtelepnek városunkban leendő felállításához, mit a közgyűlés örömdetes tudomásul vesz és a főispánnak közbenjárásáért köszönetet szavaz.

A belügyminiszter elrendelte, hogy a hatósági rendeltetű leölt lovak szegénysorsu tulajdonosai az állategészségügyi alaphoz kártalanításnak.

Miután a m. évi december hó 12-én megtartott választáson három oly törvényhatósági bizottsági tag választatott meg városi képviselőnek kik a törvényhatóságnak virilista tagjai és ezek mind a hárman kijelentették, hogy a választás által nyert mandátumot tartják meg, helyeikbe Bayer Adolf, Stern Vilmos és dr. Kemény Sigmund pótagok nyertek a bizottságban helyet.

A közigazgatási bizottságba titkos szavazás útján Szabolcs Mihály választatott be, a bíráló bizottságba pedig egyszerű szavazással Vojnits Dániel és az igazoló választmányba ugyancsak egyszerű szavazással dr. Herman Adolf.

Ezek után a közgyűlés tudomásul veszi a tanács javaslatát egy borellenőrző bizottság szervezési szabályzata ügyében. Ezen szabályrendelet értelmében a főispán nevez ki négy tagot a tvh. kebeléből, kik aztán ugyancsak onnan ötödiknek egy elnököt választanak. Ez állások tiszteletbeliek és így díjtalanok. A szabályrendelet 15 napig kifüggesztetik és ha ellene fellebbezés nem adatik be, életbe lép.

A tisztí mérnök jelentése szerint a Spitzer Benő és Tsa czég szerszgyára mögött elterülő védőgát helyreállítása tárgyában megtartott nyilvános árlejtésen a munkálatok Gyulánszky József vállalkozónak adtak ki 1140 frtért. Ezen összeghez a czég önkényt 200 frttal járul hozzá és az

*) Annak idején mi is sürgettük ezen szabályrendelet kinyomatását. A szerk.

egész összeget kamatnélkül előlegezi egy évre a városnak, mivel ezen összeg az ez idei költségvetésben felvéve nem volt.

Ezek után a közgyűlés még számos a bel-igazgatásra vonatkozó apró ügyet intéz el, mire Schmausz Endre főispán a közgyűlést bezárja.

Könyvtár, olvasmányok és még valami.

A nélkül, hogy az iskola első rangú hivatását érinteni akarnám, azt hiszem a túlzás veszélye nélkül állithatom, hogy a közművelődés tényezői között a könyvtár első rangú helyet foglal el. Az a hatás, melyet egy-egy könyv elszigetelten rejt magában, hatalmas lélekalkító erővé duzzad, míhelyt egy gyűjteménybe a könyvek százait hozzuk össze. És ha a gyűjtés az okserű kiválasztás követelménye szerint történik: a könyvtár az élet megbeesülhetetlen nevelési eszközévé válik.

A (tudományos) könyvtár egy olesó egyetem — mondta egy angol, t. i. az ismeretek egyetemessége. Erre némi analogiával azt mondhatnám: a szépirodalmi könyvtár az egyetemes művelzetek kincses háza. Amaz ismereteket nyújt, tehát oktat, tanít; emez olvasmányaival — talán mondanom sem kell, hogy itt a felnöttek olvasmányáról beszélünk — felűdit, szórakoztat; s midőn a fáradt léleknek megszerzi a szükséges egyensúlyt, egyuttal erkölcsi mozzanataival és alaki szépségeivel az emberies érzésre, az ideális gondolkodásra és a szépízlésre nemesítőleg hat.

Hát még ha a könyvtár vegyes tartalmú! Az ilyen a tisztajellegűek összes előnyeit és hatásait egyesíti magában.

Nyilvánvaló, hogy az egyoldalú hatások oly erősek, melyrehatók és értékesek, mint azok, amelyek az általános és sokoldalú érdeklődésnek képesek táplálékot nyújtanak.

Az egyoldalú olvasmány nagyon hajaz a hiányosan összeállított menühez, melyben pl. kizárólag a fejerjertartalmú eledelék érvényesülnek; de a zsír és a keményítő s egyéb ingredienciák teljesen hiányoznak. Pedig az okserű táplálkozásban éppen a vegyes tápanyagokból összeállított étrend bír jogosultsággal. Az ellenkezőre a test hiányosan vagy rosszul reagál. A csupa hüseledek főképpen az izmoknak kedvez, a téztás eledelék inkább zsirra nevelnek s ettől vajmi könnyen hájfejú lesz az ember; míg a sok krumpli görvélykört okozhat, vagy elősegíti a higvelejűséget.

Hasonlóan vagyunk az olvasmányokkal is. Ez is csak úgy használ, ha helyes életrendet tudunk megállapítani. A sok és nehéz emésztésű szellemi eledel — pl. a tudományos vagy az u. n. hasznos olvasmányokkal való kizárólagos foglalkozás — eszmőrlést okoz; viszont a könnyű szépirodalmi olvasmányok túlságos élvezése beteges izgalomnak lehet okozója s az ábrándozás csuloka birodalmába vezet.

Ezért mondom én, hogy a kizárólagos jellegű könyvtáraknál becsebbebb azok, amelyek mindkétnemű hatást egyesítik magukban, melyekben nemesak a tudomány fűrsza lobog, hsnem olimpusi nektár és atfikai só is kapható, — t. i. a vegyes tartalmú könyvtárak; mert csak ezek alapján lehetséges az egészséges életrend megállapítása.

Ilyen könyvtára van nálunk a polgári olvasóegyesületnek. Ez a könyvtár — mely Baján a legnagyobbak közé tartozik — mintegy 3000 kötetnyi könyvtárolományával — hatalmas szükségletet elégít ki.

Ez a kijelentés olybátűnik talán, mintha mi könyves házunkkal dícselkedni akarnánk. Előre kell bocsájtanom, hogy a hivalkodásra egyáltalán nem érzünk hajlandóságot; mert a morál örökérvényű parancsait feltétlenül tiszteletben tarjuk. Fenti kijelentésben nincs egyéb — férfias önértéktesség.

Ha a hivalkodás viszketege csak némileg is bántana bennünket s ha ez iránt volna némi veletlenségünk; akkor is inkább a könyveink fakóságával és kopottságával kérkednénk. Nert a könyvtári állapotban ez a látszólagos hitványosság csak fényes bizonyítéka annak, hogy könyveink keresettek, szüntelenül kézről-kézre eserelődnek.

Ismétel: nem akarunk hivalkodni; pusztán csak arra törekszünk, hogy némi ismertetés gyanánt, azok méltó várakozását kielégítsük, kik egy erős fejlődésben levő kulturális tényező; egyesületi könyves házunk iránt meleg érdeklődéssel viselkednek. S ebből elhatározásunkban annak az igazságnak tudata befolyásolt bennünket, hogy fontosabb tudni a közelebbi a távolabbi. Városi intézményeinket sokszor csak azért nem istápoljuk eléggé, mert — nem ismerjük.

Könyves házunk — mint fentebb jeleztem — megközelítőleg három ezer kötet könyvet tartalmaz. A könyvek 17 czim alatt tagolt csoportjaiban az irodalom minden válfaja több-kevesebb számmal képviselve van. Költemény, regény, elbeszélés, humor, színmű, s a hasznos olvasmányok serege; történelem, profán és hitbűlelet, földrajz, útleírás, természetismeret, ifjúsági irat stb. mind föltalálható. Mégis legnagyobb számmal a szépirodalmi olvasmányok vannak képviselve. S ennek oka abban rejlik, hogy a könyvtár fejlesz-

érzelmeit, mert tegnapelőtt délbe nem fogadta tárt karokkal az utról fáradtan megerkezett vasutit. A férfi megakart csókolni az asszonyt, de az el- lökte magát. Hosszú és zajos perpatvar tört ki az asszony és udvarlója között, aminek az lett a vége, hogy a háziasszonyt a hős vasuti kikergette a házból 5 gyermekeivel együtt. Az asszony a rendőrséghez sietett kapott is egy rendőrt, aki a kellemetlenné vált lakót és udvarlót felszólította rövid uton, hogy hagyja el a házat. A férfi azonban kijelentette, hogy ha az egész rendőrség kivonul se hagyja el a házat, ő megvan elégedve a házzal, a háziasszonynak pedig meghoesát, ha tovább fogja őt szeretni. Ezzel aztán magára zárta a ház ajtaját. A rendőr visszament a kapitánysághoz, jelentést teendő eredménytelen eljárásról, néhány percre rá már lélekszakadva jöttek a szomszédok, hogy a vasuti megölte magát. A mentők kivonultak, a rendőrség is behatolt a házba, ott találták az ordító vasutit vérbefagyva az első szobában. Elvágta ütérével mindkét kezét. A mentők a szerelmes lakót súlyos sebei bekötözése után a kórházba vitték. Az asszony pedig gyermekeivel együtt elfoglalta lakását és fogadást tett, hogy fiatal lakót nem fogad többé házába. A megunt udvarló sebei nem veszélyesek.

Gyilkos férj. Ikties Menyhért nyugalmazott rendőr szabadkai lakos nem jó viszonyban élt feleségével. E hó 7-én is erősen össze tüztek és az asszonyt megölésel fenyegette; az asszony megijedt tőle és a szomszédba átfutott; Ikties egy nagy konyha késsel utána futott és utol érte, a nagy konyha kést beledöfte úgy, hogy az asszony összeesett és azonnal meghalt. A férj hazament, bement a szobájába, a szomszédok meg a rendőrségért futottak. A rendőrök Mariánovics Maté biztos vezetése alatt megerkeztek, hogy a gyilkos férjet letartóztassák, — de a mint a gyilkos férj szobájába léptek, az felgrott és a nagy kést, melyvel nejt megölte, magába döfve ösz- seesett. A mentőkért küldtek, kik gyorsan meg- jelentek és a sérült Iktiesot a kórházba vitték; a meggyilkolt asszonyt pedig a bajai temető hull- házába szállították.

Öngyilkossági kísérlet. Szalma Péter napszá- mos felöntött a garatra és elszomorodva bándukolt a majsai szőlők közt levő Zöldi féle korema felé. Utközben azonban arra a tápasztalatra jutott, hogy miután ugys megutálta ezt a világot jó lesz neki öngyilkosságot elkövetni. Elővette tehát a lajblí zsebéből a garasos bugyit és bal oldalába szúrta. De miután a szúrástól egy kissé kijozano- dott meggondolta magát, hogy még sem lesz jó dolog meghalni — kiabálni kezdett, amire oda- futottak a járókelők és a mentőkhez küldtek, akik a kórházba vitték.

Müller Mariska

Weichand György

jegyesek.

N. Boly. 1899. márczius hó. Baja.

Szinészet.

Deák Péter szintársulata f. hó 4-én kezdette meg vendégszereplését városunkban. Fájdalom a helyzet signaturája eddigelő „üres vagy mérsé- kelten” telt ház”, daczára annak, hogy a szintár- sulat kitünő erőkkkel rendelkezik és a műsor vál- tozatos és felöllel a szinműrodalom legújabb ter- mekeit. Közönségünk azonban nehezen akar meg- barátkozni a héletrendszerrel, a mi természet- sen a színház látogatottságának rovására megy. Bemutatóul a „Kis molnárné” című operettel, mult vasárnap pedig delután „Goldstein Számít” este pedig az „Ördög mátkája” című kitünő népszömmvet hozták szinre, kifogástalan jó elő- adásban.

Hétfőn Tövölgyi Margit hirtelen megbete- gedése folytán a hirdettét „Toska” helyett a „Mozgó fényképek” adták elő, ezt a kaczagató bohóza- tot, melyet a Leánygyűlmet megkedvelői előadásá- ról már alaposan ismerünk. És valljuk meg, hogy ennek daczára felségesen mulattunk s nevető iz- maink ugyancsak erős megpróbáltatásoknak vol- tak kitéve. N. Bodrogi Lina temperamentumos me- nyecske volt, B. Polgár Fanni pedig kitünően ala-

kitotta az anyósoknak világszerte kedvelt spéczi- eset. Dulits Mariska bájos közvetlenséggel ját- szotta a tudós kisasszonyt s megnyerő alakítást mutatott be a Menszky Borisszal játszott szerelmi jelenetében. A férfiak közül a legnagyobb elis- meréssel emlékezhünk meg Heresi Gábor és Németh János alakításairól, előbbi Gönes Bálint, utóbbi pedig Kuján Tóbiás szerepét játszotta. Si- került jelenetei voltak Batosi Endrének (Kapor Kálmán) és Szalóki Dezsőnek (Menszky Borisz) szerepeiben. Pálfi Boldizsár (Ladányi) is dereka- san megállta helyét.

Kedden a „Kék asszony” című regényes operette került szinre igen jó előadásban. Az opé- rette fülbemésző, bájos zenéje teljesen érvényre jutott, bár a karmester kissé idegeskedett. Pálffy Nina (De la Houquette báróné) a társaság pri- madonnája temperamentumos játékával, esengő szép hangjával és szabatos előadásával és izle- ses, elegáns öltözekeivel mindjárt ezen első be- mutatónál meghódította közönségünket, mely sűrű tapsban adott ismételtlen kifejezést tetszésé- nek. Galyasi Paula (Terez) kitünően énekelt és játszott és főleg a „Larilettó” ügyes előadásával aratott méltán kiérdemelt tapsokat. Dulits Mariska esinos Mariol volt s kedvesen adott elő egy ének- számot. Szalóki Dezső kitünően adta a báró sze- repét és sokkal jobb alakítást mutatott be, mint az előző estén. Környei Béla (Pierre) szépen énekelt s méltó partnere volt Galyasi Paulának. Batosi Endre szép (szinpad) megjelenés és fess esendőrkapitány volt. A többi szereplők is jól áll- ták meg helyüket, csak a karban szerepelt höl- gyeknek nem szabadna szépségversenyben részt venniök.

Szerdán, e hó 8-án szinre került Bisson 3 felvonásos vígjátéka. „A lütköcsök ellenőre” A legnagyobb elismerés illeti meg „Szabót” (Godefroid György) akin meglátszott, hogy szerepe át és át- hatotta és hogy azt a legkomolyabban kezelte, kellemes ellentét volt ő Szalóki (Godefroid György) mellett aki ez estén igen keves figyelemmel és sokkal kevesebb ügyességgel játszott, mint part- nere, N. Bodrogi Lina (Lucienne) mint mindig,

egy ebben a szerepében is teljesen kiérdemelte a közönség rokonszenvét, ugyszintén Dulits Mariska (Charbonneau Rosine) ki igen kellemes és bájos jelenség a szinpadon. Izso, Németh és Kantai Terez jól játszottak. Kevésbé sikerült volt Kör- nyei jelenete, midőn a becsületére kényes St. Mádard szerepéből, az üzlet után áthúzó vigécz szerepébe ment át. Sokkal több ügyességet és tudást követel meg eztn kicsiny szerep, mint amellyel Környei azt előadta. Az őszhang külön- ben eléggé sikerült volt, ha a darabb nem is tudta mindig a közönség figyelmét teljesen lebi- lineselni.

Csütörtökön a „Furesa háború” ment. Csü- pán három szereplőről emlékezhünk meg kiváló dicsérettel, köztük első helyen mindenesetre Pálffy Ninát (Violetta) kell említenünk, ki az előadás egész tartalma alatt minden egyes jelenésével el- bájolta az igazán esekély számban megjelent kö- zönséget. Taps taps után hangzott fel, minden egyes száma után, Szabó (Umberto) és Galyasi Paula (Eliz) ily kitünő művésznő mellett is elő- nyösen érvényesítettek magukat, előbbi elegáns és rokonszenves játékával, utóbbi pedig bájos mozdulataival és rutinizott szinésznőre valló előadásával, valamint behizelgő hangjával teljesen meghódította a közönséget. Elismerés illeti Környeit is ki ez estén sokkal jobb volt, mint az előzőn. Szalóki (Balthazar) habár eléggé ügyesen kezelte szerepét, tulzása következtében mégsem bírta a nézőteret a maga részére megnyerni.

Pénteken, 10-ikén, „Sarah grófnő” Ohmetnak ezen kitünő drámája került szinre. Az egyedüli, aki a közönség tapsait teljes mértékben megérdemelte Tövölgyi Margit volt. Oly művésziességgel oldotta meg feladatát, hogy egyedül ő tartotta fenn az érdeklő- dést. A női szereplők közül még Nogradiné (Blanche) is elég jó volt, valamint Dulits Mariska (Made- lein) ki igen ügyesen adta a fiatal bakfis szerepét. A férfiak közül egyikről sem nyilatkozhatunk elég elismeréssel kivéve Némethet (Merlot) ki többször aratott tapsot katonás mozdulatait.

VALÓDI
LINOLEUM
PADLÓZOMÁNCZ minden színben.

Fontos háziasszonyoknak!

puha padlóra

Törv. véde.

Bejegyzett védjegy. VAS LÓVAG.

Nines többé ragadós szobapadló! Linoleum padlózománcz egy óra alatt keményre szárad, gyönyörű fénye van és elérhetlen tartóssága.

Többször megtörtént, hogy az Eisenstädter-féle Linoleum helyett utánzatokat kaptak a vevők, figyelmeztetjük tehát a t. vevő közönséget, hogy mindig és csak Eisenstädter-féle Linoleumot kérjen a vas lovag védjeggyel.

LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR
EISENSTÄDTER TESTVÉREK, Bécs.

Baján kapható:
Gludovátz Ferencz utóda
Lerner Antal uraknál.

Husvétii ajándékok legolcsóbban kaphatók.

Uj óra-, ékszer- és kina ezüst üzlet Baján,

A városhaza épületehen.

Rákosi Lipót,
művész.

Ajánlja dús rakárát arany-, ezüst- és fali órákban, valamint mindennemű ékszereket és

kina ezüst árukat a

legjutányosabb árak mellett.

Régi órákat, láncokat és ékszereket a legmagasabb árban becserélek.
Mindennemű javítások irásbeli jóttállás mellett a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

Szives tudomásul!

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a fővárosban hosszabb ideig tett tapasztalataim folytán raktáramat

SAJÁTKÉSZITMÉNYÜ KEMÉNYFA-BUTOROKKAL

rendeztem be, melyek csinos kivitele- és tartósságáért kezeskedem. — Vállalkozom különböző stílu butorok elkészítésére u. m.: angol, barock, renaissance, empire, ó-német, magyar, ébenfa rézbetétekkel stb. stb., továbbá elvállalok épületmunkákat, falburkolatokat, iskola-, templom-, gyógyszer-tár- és bolti berendezéseket, oltárokat, kirakatokat, ugyszinten tekeasztalokat (kegel és karambolra.)

Tekeasztalok áthuzását és átalakítását helyben és vidéken elvállalom.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel

INCZÉDI BÉLA
asztalos

Baján, fő-utca 138. szám Diezendi-féle házban.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának. mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomosillapító bedörzsolésként alkalmaztatik köszvénynél, oszznál, tag-szaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsolésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegonkénti árban majdnem minden gyógyszer-tárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter özégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

Le Griffon

valódi franciaia

szivarkapapir és füvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Olcso keritések!

Olcso keritések!

Haidekker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára

Budapesten, VIII., Üllői-ut 48.

Gyárt és szállit: gép- és kézi-sodronyfonatokat tüskés-sodronyot, pánthuzalt: erdők. vadaskertek, baromfi-udvarok, gazdasági telkek. kertek, gyümölcsösök, szőlők stb. bekerítésére olcso árak mellett. Nyaraló-, park- és erkélyrácsokat, valamint csinos és erős kivitelü kapukat és ajtókat vaskeretes sodronyfonat és kovácsolt vasból; ugyszintén díszes virággy és gyeperitéseket és favédő-kosarakat. Továbbá: föld- és kavicsrostákat; magtár- ablakrostélyokat; szikrafogókat; gabona választóhengereket, valamint régi választóhengereknek új sodronyköpennyel való ellátását. Rostaszöveteket és fonatokat szelelőrostákba.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen.

Jutányos és pontos kiszolgálás!

Egy jó házból való fiú

tanonczul

felvétetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Attila kerékpárok világhirűek.

Európának legtökéletesebb és legfinomabb gyártmánya.

Fizetőképes vidéki képviselők kerestetnek.

G y á r a k: Dresda, Berlin, Hannover, Teplitz

Ajánlatok: a magyarországi vezérképviseleséghez, Budapest, VIII., Józsefkörut 36.

Attila kerékpárművek **Kretzschmár E. és társa.**

Kazal József könyvnyomdája

Baján.

Mindenmü könyvnyomdai munkák a legszebb kivitelben elvállaltatnak u. m. könyvek, folyóiratok, ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok,

névjegyek, eljegyzési kártyák

báli és esketési meghívók, gyászjelentések, falragaszok, számlák, körlevelek stb.

HIRDETMEÉNY.

Nagy választékban levő, szép példányu, korai termőképességgel bíró gyümölcsfa csemetéimet, ugyszintén szőlővesszőimet, nem különben saját termésű tisztán kezelt ó és 1898. évi termésű borom, végül a telepemen előállított borcognacom, barackcognacom és tiszta törköly pálinkám eladását van szerencsém közhírré tenni.

A megrendelések alulírott nál, **Dallmann Benő** helybeli kereskedő úrnál, vagy a telepemen, a hol alább említett tárgyak ki is szolgáltatnak, eszközölhetők.

1. A gyümölcsfa csemeték ára darabonként	—	frt 30 kr.	} Sima vessző.
2. Nemes Kádárka szőlővessző ára 1000 darabonként	3	frt — kr.	
3. Olaszrizlingi, nagyburgundi, zierfandli és bakator szőlővessző 1000 darabonként	4	frt — kr.	
4. Fehér chasselas 1000 darabonként	5	frt — kr.	
5. Piros chasselas	8	frt — kr.	
6. Passatutti és piros muskotály 1000 darabonként	15	frt — kr.	
7. Az elgyökereztetett vessző 1000 darabonként több 3 forinttal.			
8. Gyökeres olaszrizling 1000 drb.	10	frt — kr.	

Nagyobb megrendeléseknél árkedvezmény.

9. Törköly pálinka 1 literes üveggel	1	frt — kr.	} Kicsiben csak Dallmann úrnál kapható.
10. Bor cognac $\frac{7}{10}$	1	frt 50 kr.	
11. Barack cognac $\frac{7}{10}$	1	frt 50 kr.	
12. Rizlingi ó bor 1 literes üveggel	—	frt 50 kr.	

A borom nagybani ára :

1. Nagyburgundi siller 100 lit.	22	frt.)	4. chasselas	100	lit.	25	frt.)	} 0 bor.
2. Bakator	22	frt.)	5. Bakator	..	..	25	frt.)	
3. Rizlingi	25	frt.)	6. Rizlingi	..	..	30	frt.)	

Ez alkalommal a szőlősgazdák figyelmét felhívom az ákáczfából hasított szőlőkaróimra, a nagykészletben levő 160 cm. hosszú karó ezerdarabonként 23 forint. A 200 cm hosszú karó 1000 darabonként 27 forint. Bajára szállítva a vagonba vagy hajóba rakva.

Végül, midőn a szerénység megsértése nélkül jelzem, hogy a nagyközönség részéről különösen a gyümölcsfa csemetéimmal eddig csak dícséretet arattam, és a midőn nyert számos elismerés közül Tekintetes **Allaga Ottó** föld- és szőlőbirtokos úr becses tőlából eredt egy ilyen alább nyilvánosságra hozni bátorkodom, — ezzel a nagyközönségnek is vélek jó szolgálatot tenni, mert ebben megleli méltatását nemcsak fáradozásomnak, de a gyümölcsfa csemetéimről mondott ajánló és igazságos bírálatát is.

Baján, 1899. február hóban.

Tisztelettel

Schleicher Antal,

faiskola és szőlőtelep tulajdonos.

Tekintetes ALLAGA OTTÓ ur levele a következő :

Baján, 1899. február 14.

Tekintetes Schleicher Antal urnak Eaján.

Kedves Barátom!

„Már azt is sokrabecsülöm nálad, hogy az általad nevelt gyümölcsfa csemetéknek nem csak addig viseled gondját, mint mások, míg azon jó, rossz szerével túl adnak, hanem gondoskodszt felőlük még most is, mikor már az én talajomban nekem termettek és fognak termeni. — Igazi praktikus szellemű üzleti felfogást tanúsítasz ezzel, hogy örülsz rajta, ha elárusított cikkekiddel vevőidet kielégítheted.

No kedves barátom, ilyen nemes örömeiket igazán tiszta szívvel teremthetek neked, mert a tőled régebben beszerzett fa csemeték dús gyökérzetük és életképes fejlődésüknel fogva a homokon úgy, mint a kötött talajban egytől-egyig szépen megeredtek, gyorsan fejlődtek és váratlanul korán hozták meg első gyümölcseiket, melyekből azon meggyőződést is szerezheltem, hogy a fajtisztaság is komoly gondolkodásodnak kiváló tárgyát képezi.

Ez öntötte belém a bizalmat, hogy ideí szükségletemet, több mint 1509 drb. gyümölcsfát, — ismét tőled szereztem be; melynek kapcsán, midőn azon általános elismeréshez, hogy az általad fentartott faiskolával közgazdaságilag is üdvös dolgot végezel, — a magam részéről is teljes készséggel hozzájárulok, fogad tőlem az ígéretet, hogy elismerésem jeléül telepednek ezen jó hírnevét sehol, hol arra alkalmam nyílik elhallgatni nem fogom“

szerető régi hived

Allaga Ottó
földbirtokos.